

Sameskolstyrelsen

Sámeskuvlastivra
Sámeskávllástivrra
Saemieskuvlestávroe

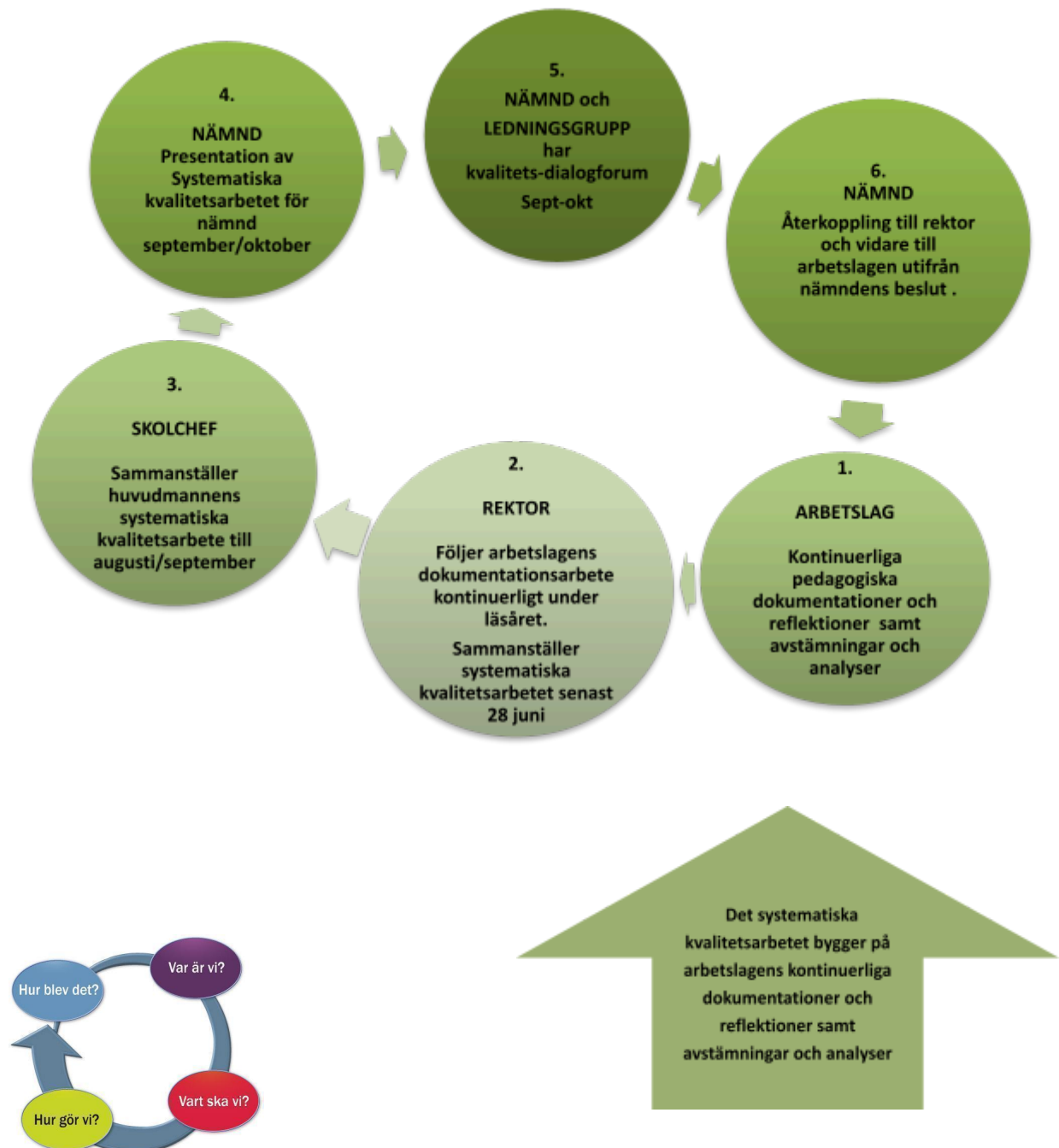
Huvudmannens rapport av det systematiska kvalitetsarbetet för fjärrundervisning läsåret 2025-2026

1. Innehållsförteckning

1. Innehållsförteckning	1
2. Systematiskt kvalitetsarbete	2
2.1 Huvudmannens utvecklingsområden läsåret 2025-2026	3
2.2 Fjärrenhetens utvecklingsinsatser läsåret 2025-2026	4
3. Organisation	4
3.1 Antal elever	5
3.2 Bemanning/behörighet	5
4. Samisk utgångspunkt i pedagogik, kultur, tradition och traditionell kunskap	6
4.1 Nulägesbeskrivning	6
4.2 Funktionell tvåspråkighet	6
4.3 Flerspråkighet	6
5. Normer och värden	7
5.1 Nulägesbeskrivning	7
5.2 Plan mot diskriminering och kränkande behandling	7
5.3 Trygghet och trivsel	7
5.4 Närvaro	8
6. Läromedel	9
7. Betygsstatistik	10
8. Rektors analys	11
Utvecklingsområden läsåret 2026-2027	11
9. Sammanfattning	12

2. Systematiskt kvalitetsarbete

Bilden visar årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet som ska bygga på arbetslagens arbete under läsåret: pedagogisk dokumentation inklusive individuella och kollegiala reflektioner/reflektioner med barnen samt avstämningsanalyser.

2.1 Huvudmannens utvecklingsområden läsåret 2025-2026

Prioriterade områden utifrån vårt systematiska kvalitetsarbete 2024-2025

Samiska i skolorna, ett levande språk

- Motivera barn, elever och personal att utveckla sitt samiska språk

(Sameskolstyrelsens språkplan, strategi 1)

Revidera Sameskolstyrelsens rutiner för elever i behov av stöd för att öka likvärdighet och kvalitet.

Resultat: Fjärrundervisningen undervisar enbart efter samiska kursplanen samt moderna språk kursplanen i grundskolan samt gymnasiet. Undervisningen inkluderar regelbundet samisk musik, film, texter och traditionella sägner. Lärare använder konsekvent samiska i kombination med bildstöd, spel och digitala verktyg som *Kami* och *Canva*. För elever med förstaspråkstalare undviks svenska som hjälpspråk. Eleverna uppvisar en förbättrad förståelse för samisk historia och kultur, vilket stärker deras samiska identitet. Eleverna har blivit mer nyfikna och tar egna initiativ till att lära sig mer, exempelvis om samisk religion. En tydlig progression av samiska språket ses hos elever som har undervisning mer än en timme i veckan. Utmaningar finns i form av att det råder brist på digitala läromedel som följer läroplanen, lärarna gör egna läromedel till stor del. Fjärrundervisningen har rutiner för elever med behov av stödåtgärder. Detta kräver dock att elevens skola delger stödåtgärder för fjärrläraren. En lösning är enskild undervisning för elev med behov av särskilt stöd samt kontakt med elevens skola och vårdnadshavare.

2.2 Fjärrenhetens utvecklingsinsatser läsåret 2025-2026

Prioriterade områden utifrån vårt systematiska kvalitetsarbete 2024-2025

Utveckla digitala läromedel

Utveckla arbetet med de digitala verktygen som KAMI och Canva, skapa en gemensam bank för lärarna i syd-, lule- och nordsamiska. Se över vilka läromedel som redan finns och vart det ska sparas så att alla lärare får åtkomst till dem.

Språknivåer

att få till undervisningsgrupper enligt ålder och språknivå både i modersmål och moderna språk

Resultat: Fjärrundervisningen har framgångsrikt implementerat digitala arbetssätt för att öka interaktiviteten och likvärdigheten. Under vårterminen 2025 har en gemensam läromedelsbank etablerats, vilket har möjliggjort en mer effektiv delning av material mellan fjärrlärare och standardiserat användningen av digitala stödverktyg.

3. Organisation

Sameskolstyrelsen har byggt upp en organisation för fjärrundervisningen i nord-, lule- och sydsamiska som leds av en verksamhetschef som tillsammans med Sameskolstyrelsens kanslipersonal arbetar för att utveckla fjärrundervisningen. Vi har bland annat arbetat fram ett kvalitativt arbetssätt som fungerar i praktiken. Fakturering och avtalsskrivning sker via kansliet och en lärare är arbetslagsledare med ansvar för samordning av elever.

Myndigheten strävar efter att fjärrlärarna är legitimerade även om det idag inte är ett krav för modersmålsundervisning. Lärarna arbetar oftast hemifrån och kommer från hela Sverige. Vi håller kontinuerliga digitala arbetslagsmöten för att våra fjärrlärare ska ha god kontakt med sina kollegor och sin verksamhetschef. I fjärrundervisningen arbetade under läsåret 12 lärare med en sysselsättningsgrad på 10,8 tjänster. Av samtliga lärare som arbetar i fjärrundervisningen är det sex lärare som har lärarlegitimation. Fem lärare har modersmålslärarutbildning i samiska och två lärare har deltagit i modersmålslärarutbildningen. I undervisningen används GAFE (Google apps for education) och undervisningen sker via appen Google Meet. Varje elev har ett eget Classroom i sin undervisning, där sparas alla uppgifter.

3.1 Antal elever

Språk	vt26	ht25	vt25	ht24	vt24	ht23	vt23	ht22	vt22	ht21
Nordsamiska	121	116	131	127	125	115	118	125	97	97
Lulesamiska	46	45	60	56	63	64	66	65	51	59
Sydsamiska	77	72	94	90	104	98	75	73	71	47
Totalt	244	233	285	273	292	278	259	263	219	203

Under höstterminen 2025 har vi undervisat 72 sydsamiska elever, 45 lulesamiska elever och 116 nordsamiska elever, totalt 233 elever. En minskning med 52 elever från vårterminen 2025 fördelat på 75 huvudmän. Det har skett en minskning i elevantalet från vårterminen 2025 detta beror bland annat på färre huvudmän, elever som väljer bort samiskan på grund av att lektioner ligger sent på dagen. Huvudmän som inte tar ansvar för att starta upp undervisningen i samiskan. En huvudman valde att anställa en lärare på plats mitt under pågående läsår.

3.2 Bemanning/behörighet

Tjänst	Antal tjänster (%)	Antal behöriga	Antal obehöriga	Antal behöriga i ämnet samiska	Kommentarer
Modersmåls-lärare	970	6	0	11	lärarlegitimation är ej ett krav för modersmålslärare

Vi har behöriga lärare i:

☒ Nordsamiska

☒ Lulesamiska

☒ Sydsamiska

☐ Pitesamiska

☐ Umesamiska

4. Samisk utgångspunkt i pedagogik, kultur, tradition och traditionell kunskap

4.1 Nulägesbeskrivning

Eleverna får ta del av samisk musik, film, litteratur och traditionella samiska sägner. Undervisningen behandlar samisk kultur ur både historiska och samtida perspektiv samt traditionella näringar, samisk religion och det samiska samhällets utveckling. Genom mötet med olika kulturella uttryck och berättelser får eleverna möjlighet att fördjupa sina kunskaper om samisk historia, kultur och identitet.

Arbetet har bidragit till att eleverna utvecklat en ökad förståelse för samisk kultur och historia samt stärkt sin samiska identitet. Lärarna ser också att eleverna blivit mer nyfikna och i högre grad tar egna initiativ till fördjupning inom olika områden.

En återkommande utmaning är bristen på färdiga läromedel med samisk utgångspunkt, vilket medför att lärarna lägger en betydande del av sin arbetstid på att skapa eget material. Vi använder digitala plattformar som UR Play och SVT Play, men den tidsbegränsade tillgången till detta material försvårar långsiktig planering. Tillgången till relevanta källor och kulturellt förankrat undervisningsmaterial är därför en viktig förutsättning för att kunna bedriva en hållbar och kvalitativ undervisning i samiska.

4.2 Funktionell tvåspråkighet

Eftersom kursplanen i samiska med samiska som första och andraspråk ska följas för alla elever som läser samiska i grundskolan blir det svårt för våra elever som oftast har endast en timmes undervisning per vecka att nå kursplanemålen. Timplanen i samiska följer sameskolans kursplan som har fyra timmar undervisning och grundskolans elever har ofta endast en timmes undervisning i samiska som modersmål. Dessutom är många av våra elever på nybörjarnivå och har samiska som andra språk. Läromedel anpassade till de olika språknivåerna och bedömningsstöd saknas i samiska. Lärarna anpassar och gör läromedel.

4.3 Flerspråkighet

För att få till en bra grupp så ska eleverna vara i samma ålder och på samma kunskapsnivå. Lärarna använder samiska konsekvent med bildstöd, spel och olika digitala program. Det är viktigt med repetition. Organisationen anpassas efter gruppstorlek. Med en mer jämn sammansatt grupp kan en del elever arbeta mer självständigt och läraren fokusera på de elever som behöver mer stöd. Enligt lärares erfarenhet är tre elever en bra undervisningsgrupp. Elever som läser samiska som förstaspråk kan kodväxla mellan olika samiska språk, nordsamiska och sydsamiska. Elever kan referera till engelska och spanska när de lär sig samiska. Lärare uppmuntrar eleverna att hitta någon att prata samiska med

utanför språkundervisningen för att eleverna ska få träna på samiskan med fraser och ord. Elever som har stöd hemifrån och ser syftet med att läsa samiska är mer motiverade att genomföra hem- och skoluppgifter och det ger språklig utveckling. Elever med språkundervisning tre timmar i veckan får en snabbare språklig progression. Då använder inte läraren svenskan som ett hjälpspråk i samiska undervisningen.

5. Normer och värden

5.1 Nulägesbeskrivning

En central fråga är att de flesta skolor förlägger samiska undervisningen efter den ordinarie skoldagens slut. Detta ger eleverna en förlängd dag, vilket påverkar motivationen negativt och skapar en brist på likvärdighet i jämförelse med andra elever. Lärarna betonar att samiskan, som Sveriges enda urfolksspråk, bör rymmas inom den ordinarie timplanen och ges en högre status inom skolvärlden.

5.2 Plan mot diskriminering och kränkande behandling

I de fall där elever upplever diskriminering eller kränkande behandling på sin skola agerar lärarna genom att ta upp ärendet med elevens rektor. De säkerställer att skolans likabehandlingsplan följs och begär en uppföljning av ärendet.

5.3 Trygghet och trivsel

Under läsåret har en kartläggning om elevers studiero, trygghet och förutsättningar för lärande genomförts. Kartläggningen visar att fjärrundervisningen i huvudsak bedrivs under goda förutsättningar. Majoriteten av eleverna har tillgång till en lugn ändamålsenlig studiemiljö, fungerande digitala enheter samt de tekniska förutsättningar som krävs för att kunna delta i undervisningen. Stämningen i undervisningsgrupperna bedöms generellt som god och inga kränkingsärenden har rapporterats under läsåret.

Samtidigt identifierar kartläggningen att ett mindre antal elever har en studiemiljö som präglas av störningar, vilket kan påverka koncentration, delaktighet och måluppfyllelse. Det finns även återkommande utmaningar kopplade till nätverks stabilitet och teknisk utrustning. Särskilt framträdande är bristen på headset med mikrofon, vilket begränsar elevernas möjligheter till aktiv muntlig interaktion och kan påverka undervisningens kvalitet.

Kartläggningen visar också att tillgången till handledarstöd varierar mellan skolor. Handledaren utgör en viktig trygghets- och stödfunktion genom att eleverna har tillgång till lokaler, utrustning och stöd vid tekniska eller praktiska problem. När detta stöd inte

finns tillgänglig i direkt anslutning till undervisningen ökar sårbarheten och risken för förlorad undervisningstid.

5.4 Närvaro

Detta är det tredje året som vi använder plattformen EdShare, där all närvaro och frånvaro ska rapporteras. När skolorna använder EdShare för att registrera och kommunicera elevers frånvaro blir informationsflödet både enkelt och effektivt. Men det är helt beroende av att beställande skolor fullföljer sina administrativa åtaganden. Vi ser idag en bristande efterlevnad på två punkter:

1. Administrativ behörighet: Det saknas ofta korrekt tilldelning av roller och behörigheter i systemet, vilket gör att rätt personal (t.ex. handledare) inte får åtkomst eller kan kommunicera kring lektioner.
2. Frånvarorapportering: Rutinerna för att rapportera elevers frånvaro efterlevs inte konsekvent av alla skolor. Detta försvårar inte bara vår möjlighet att följa upp elevens närvaro och progression, utan skapar även ett administrativt merarbete för våra fjärrlärare som måste jaga information manuellt.

6. Läromedel

Under läsåret har fjärrlärarna kontinuerligt arbetat kollegialt med att utveckla och skapa undervisningsmaterial anpassat för digital undervisning. Arbetet har genomförts gemensamt cirka 2-3 timmar per månad och har haft som syfte att stärka kvaliteten, likvärdigheten och tillgängligheten i undervisningen.

Inom ramen för detta utvecklingsarbete har lärarna tagit fram undervisningsmaterial inom fler områden, bland annat läsförståelse, bokstavsljud, bokstäver i de samiska alfabeten för förskoleklass, skrivuppgifter samt tematiska arbetsområden baserade på Skolverkets temahäften för de olika samiska språken.

Inom ramen för det kollegiala utvecklingsarbetet har lärarna även fört diskussioner kring elevernas läsutveckling och arbetet med läsning i undervisningen. Samtalen har visat att detta är ett område som behöver fortsatt utvecklas och stärkas, bland annat genom gemensamma arbetssätt, anpassade undervisningsmaterial och ett ökat fokus på läsförståelse och läsmotivation i den digitala undervisningen.

Lärarna har även arbetat med att integrera ljudstöd i texter och uppgifter för att öka tillgängligheten och skapa bättre förutsättningar för elevernas lärande i den digitala undervisningsmiljön.

Det kollegiala arbetet har samtidigt bidragit till kompetensutveckling inom användningen av de digitala verktygen Canva och Kami utgör centrala arbetsredskap i framtagandet av undervisningsmaterial. Genom att tillsammans utforska och utveckla arbetssätt i dessa program har lärarna ökat sin digitala kompetens och fått större trygghet i användningen av verktygen. Den ökade säkerheten i användandet har lett till ett mer effektivt arbetsflöde, där lärarna snabbare kan skapa, anpassa och återanvända pedagogiskt material utifrån elevernas behov. Verktygen möjliggör även en högre grad av interaktivitet och tillgänglighet i undervisningen, vilket bidrar till en mer varierad och ändamålsenlig lärmiljö för eleverna.

Det gemensamma utvecklingsarbetet har därmed stärkt både kvaliteten på undervisningsmaterialet och lärarnas förutsättningar att bedriva en välplanerad och pedagogiskt genomtänkt undervisning.

7. Betygsstatistik

Betygsstatistik, modersmål, vårterminen 2026 (EdShare.se)

Betyg modersmål samiska	F	E	D	C	B	A	Totalt antal elever
åk 6	0	5	11	3	0	0	19
åk 7	1	8	1	3	0	0	13
åk 8	0	3	4	4	0	0	11
åk 9	0	0	2	2	1	1	6
Gy 1-3	0	4	2	1	1	1	9
totalt antal betyg	1	20	20	13	2	2	58/58

Betygsstatistik, moderna språk, vårterminen 2026 (EdShare.se)

Betyg moderna språk samiska	F	E	D	C	B	A	Totalt antal elever
åk 6	0	0	3	1	0	0	4
åk 7	0	0	7	9	4	1	21
åk 8	0	4	0	3	5	1	13
åk 9	0	0	0	0	2	5	7
totalt antal betyg	0	4	10	13	11	7	45/45

Kommentar utifrån resultatet:

Elevernas betyg är från E till A i modersmål och i moderna språk. En elev har betyget F. Detta år är det två elever som når till betyget A i modersmål. När det gäller betyg över tid så ser det ut som tidigare år. Lärarna har undervisning efter elevernas språknivå då elevernas förkunskaper är mycket varierande från nybörjare till modersmålstalare.

8. Rektors analys

Fjärrundervisningen har under läsåret utvecklats positivt genom en ökad digital professionalisering och stärkt pedagogisk kvalitet. Implementeringen av digitala verktyg som Kami och Canva, tillsammans med etableringen av en gemensam läromedelsbank, har bidragit till ökad likvärdighet, effektivare resursanvändning och ett utvecklat kollegialt lärande inom den syd-, lule- och nordsamiska undervisningen. De regelbundna arbetslagsmötena fungerar också väl och skapar goda förutsättningar för gemensam planering, erfarenhetsutbyte och ett kontinuerligt fokus på undervisningens innehåll och kvalitet.

Verksamheten präglas av ett stort professionellt engagemang och en väl fungerande samverkan mellan lärarna, vilket bidrar till den positiva utvecklingen. Samtidigt har några utvecklingsområden identifierats. Elevernas läsutveckling behöver fortsatt prioriteras genom arbetssätt och undervisningsstrategier som är anpassade för fjärrundervisningens förutsättningar. Därutöver kvarstår utmaningar i samverkan med beställande skolor, där brister i administration och kommunikation ibland skapar merarbete för fjärrlärarna. Det gäller exempelvis när kontaktuppgifter och handledaruppdrag inte är aktuella eller när elevfrånvaro inte rapporteras i EdShare.

Arbetslaget lyfter behovet av en mer hållbar schemaläggning. Sammanhängande lektionspass utan tillräcklig tid för omställning påverkar arbetsmiljön negativt och riskerar på sikt att även påverka undervisningens kvalitet. Detta är särskilt tydligt inom fjärrundervisning, där den höga koncentrationsnivån och den intensiva digitala närvaron ställer stora krav på återhämtning och förberedelse mellan lektionerna. Dessa förutsättningar behöver därför beaktas i det fortsatta schemalägningsarbetet.

Min bedömning är att fjärrundervisningen fortsätter att utvecklas i positiv riktning och att verksamheten har goda förutsättningar att ytterligare stärka kvaliteten. Det fortsatta utvecklingsarbetet bör fokusera på att utveckla den pedagogiska kvaliteten samt på att, i samverkan med beställande skolor, skapa mer hållbara organisatoriska strukturer och en schemaläggning som främjar både arbetsmiljö och undervisningens kvalitet.

Utvecklingsområden läsåret 2026-2027

Förslag på prioriterade områden utifrån vårt systematiska kvalitetsarbete 2025-2026

Läsutveckling - att öka elevernas läsförståelse och läsmotivation i samiska.

9. Sammanfattning

Fjärrundervisningen i samiska bidrar till att stärka elevernas språkutveckling, kulturkunskaper och samiska identitet genom undervisning på samiska. Verksamheten har utvecklat en organisation med av digital samverkan och kollegialt lärande, där gemensamma digitala plattformar och en läromedelsbank har förbättrat dokumentation, material delning.

Undervisningen genomförs huvudsakligen i små grupper och anpassas efter elevernas ålder och språknivå. Arbetssätt med bildstöd, spel, repetition och interaktiva digitala verktyg har bidragit till ökad motivation och språklig utveckling.

Utvecklingsområden kvarstår. Bristen på nivåanpassade och långsiktigt tillgängliga samiska läromedel samt bedömningsstöd innebär att lärarna behöver lägga omfattande tid på att skapa eget material. Läsutveckling har identifierats som ett utvecklingsområde. Variationer i tekniska förutsättningar, tillgång till handledarstöd och beställande skolors användande av EdShare påverkar undervisningens kvalitet och uppföljning. Den begränsade undervisningstiden, ofta endast en timme per vecka och dessutom förlagd efter ordinarie skoldag, riskerar att minska elevernas motivation.

Det fortsatta kvalitetsarbetet behöver därför fokusera på utveckling av samiska läromedel, stärkt samverkan med elevens hemskola, förbättrade tekniska och organisatoriska förutsättningar samt ökad likvärdighet i undervisningens omfattning och genomförande.